

ר' עובדיה מברטנורא

אפילו מלא מדברים שאפשר ליקח מהם בשבת ולחסרו, כיון דכי חסרא אסירא, כי לא חסרא נמי אסירא, ואם לא עירבו המרפסת והחצר זה עם זה שניהם אסורים בו: אפי' גבוהה עשרה טפחים לחצר. אף לחצר כמו למרפסת, ושניהם אסורים בו אם לא עירבו זה עם זה: ד הנותן עירובו. עירובי חצרות: בבית שער. מקום סמוך לשער החצר ורגילין להושיב שם שומר שלא יכנסו בני רשות הרבים לחצר: והדר שם. בבית שער שבחצר: אינו אוסר. על בעל החצר ואינו צריך ליתן את הפת דלאו דירה היא: והדר שם אוסר עליו. אם השאיל בעל הבית בית התבן שלו לדור שם, אוסר עליו, הואיל ופתוח לחצר: אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית. שיש לבעל הבית מקום בדירתו של זה, שנותן שם כליו להצניעו, אינו אוסר עליו. ודוקא כשאין שם דירין אחרים, אבל אם יש שם דירין אחרים אוסר עליהן. דיקא נמי דקתני אינו אוסר עליו, עליו אינו אוסר אבל על דירים אחרים אוסר ואע"פ שבעל הבית עירב עמהן, ואם הכלים הללו שנותן שם בעל הבית הם דברים הנטלים בשבת אין זו תפיסת יד ואוסר עליו, דאי בעי שקיל להו ושדי להו אבראי. והלכה כ"ר: ה הרי זה אוסר. דדירה בלא בעלים שמה דירה:

טַפְחִים הואיל וגם לאנשי המרפסת אינה נוחה לשימוש, הרי היא שייכת אף לְחֶצֶר ושניהם אסורים עד שיערבו. וְאִיזוּ הִיא הַנְּחֻשֶׁבֶת סְמוּכָה? פֶּלֶ שְׂאִינָה רְחוּקָה המרפסת מחוליית הבור והסלע ארְבָּעָה טַפְחִים:

משנה ד

הַנּוֹתֵן - המניח אֶת עֵרוּבוֹ - עירוב חצרות בְּבֵית שַׁעַר - מקום הסמוך לשער החצר בו יושב השומר, או בְּאַחַסְדָּרָה - בניין עמודים המקורה בתקרה וּמִרְפֶּסֶת שאינה עשויה לדירה - אֵינוֹ עֵרוּב לפי שהמקומות הללו אינם מיוחדים לדירה, וְהֶדְר שָׁם - באחד ממקומות אלו אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו - על בעל החצר, ואינו צריך לערב עמו.

אבל הנותן את העירוב בְּבֵית הַתְּבָן - מחסן של תבן וּבְבֵית הַבְּקָר - רפת וּבְבֵית הָעֵצִים - מחסן לעצים וּבְבֵית הָאוֹצְרוֹת של תבואה - הֲרִי זֶה עֵרוּב לפי שהמקומות הללו מיוחדים לדירה, וְהֶדְר שָׁם אוֹסֵר עָלָיו - על בעל החצר, וצריך לערב עמו. רַבִּי יְהוֹדָה אוֹמֵר: אם שכר אדם דירה מבעל החצר, אִם יֵשׁ שָׁם - בבית המושכר תְּפִיסַת יָד שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת כגון שהשאיר שם כליו, ויש לו זכות להשתמש בהם - אֵינוֹ אוֹסֵר עָלָיו - אין הדייר אוסר על בעל החצר, ואינו צריך לערב עמו, לפי שהדייר נחשב כאורח אצלו:

משנה ה

אחד מדיירי החצר הַמְּנִיחַ - עוזב אֶת בֵּיתוֹ וְהֶלְךְ לְשִׁבוֹת בְּעִיר אַחֶרֶת, אָחָד נִכְרִי - בין שהוא נכרי, ולא השכיר את רשותו לדיירי החצר הישראלים, וְאָחָד יִשְׂרָאֵלִי - ובין שהוא ישראלי, ולא עירב עם שאר הדיירים ולא ביטל רשותו - הֲרִי זֶה אוֹסֵר על

אנשי החצר להוציא ולהכניס מבתיהם לחצר, אף על פי שאינו דר שם כעת, דְּבִרְי רַבִּי מֵאִיר שלדעתו דירה ללא בעלים שמה דירה.

ר' עובדיה מברטנורא
אינו אוסר. דלאו שמה דירה:
ר' יוסי. נמי ס"ל דלאו שמה
דירה, מיהו נכרי אוסר שמא
יבא בשבת. והלכה כרבי יוסי:
אצל בתו. דוקא בתו, דעביד
אינש דדייר עם חתנו, אבל בנו
אין אדם מסיח דעתו מביתו
לדור אצל בנו, שמא תתקוטט
כלתו עמו ויצא. והלכה כר"ש:
ו בור שבין שתי הצרות. הציו
בוה וחציו בזה, אין ממלאין
ממנו, שזה ממלא מרשות חברו
ואסור אם לא עירבו החצרות זו
עם זו: בין מלמעלה. שהיו ט'
טפחים של מחיצה למעלה מן
המים וטפח אחד משוקע
במים: בין מלמטה. שהיה
תשעה טפחים משוקעים בתוך
המים וטפח אחד נראה
למעלה: בין מתוך אגנו. אע"פ
שאין המחיצה נוגעת במים
כלל, דקולא היא שהקלו
חכמים במים דאמרינן גוד
אחית מחיצתה, ובלבד שתהא
בתוך אוגן הבור שתיראה
כהפסקה: מן הכותל שביניהם.
שמפסקת בין החצרות
ומפסקת על פני הבור ואף על
פי שאינה נכנסת תוך אגנו. ואין
הלכה כר"י:

רבי יהודה אומר: אינו אוסר שלדעתו דירה בלי
בעלים אין שנה דירה, ולכן אינה אוסרת.
רבי יוסי אומר: נכרי אוסר אף על פי שדירה בלי
בעלים אין שמה דירה, יש לחשוש שמא יבוא הנכרי
לדירתו בשבת ונמצא משתמש בדירתו, אבל **ישראל**
אינו אוסר, שאין דרך ישראל לבוא חזרה
לביתו **בשבת**.

רבי שמעון אומר: אפלו אם הניח את ביתו
והלך לשבות אצל בתו הדרה באותה העיר -
אינו אוסר על אנשי חצרו, **שפבר הסיע מקבו**
- מסיח את דעתו מלשוב לביתו בשבת ההיא, ואינו
אוסר על בני חצרו את הטלטול⁷⁴:

שאיבת מים בשבת

משנה 1

בור מים שבין שתי הצרות והכותל המפריד בין
החצרות עובר על פני הבור, ונמצא הבור חציו בחצר
זו וחציו בחצר זו, אם לא עירבו שתי החצרות זו עם
זו **אין ממלאין ממנו בשבת** שהרי כל אחד ממלא
מים מרשות חברו, ונמצאו בני החצרות מטלטלים
ביניהם, **אלא אם בן עשו לו** - לבור **מחיצה**
מיוחדת **גבוהה עשרה טפחים, בין מלמעלה מן**
המים, כלומר, שהמחיצה מחלקת את חלל הבור עד
סמוך למים, **בין מלמטה מן המים**, כלומר בתוך
המים, **בין מתוך אגנו** - משפת הבור ולמטה, אף
על פי שאינה נוגעת במים, שהקלו חכמים במים שרואים את המחיצה כאילו היא
יורדת וחוצה את הבור.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: דבר זה שנוי במחלוקת, **שבית שמאי**
אומרים: מלמטה. ובית הלל אומרים: מלמעלה.
אמר רבי יהודה: לא תהא מחיצה שבתוך הבור **גדולה מן הפתל שביניהם**

ר' עובדיה מברטנורא

ז אמת המים. אפילו ברשות היחיד כרמלית היא: עשו לה מחיצה. בתוך אוגנה על פני רחבה שהוא ניכר שבשביל המים נעשית: באמה של אבל. שם העיר, והיתה עוברת בתוך החצרות וממלאין ממנה בחצרות דמהניא לה מחיצות כותל החצר התלויות עליה. ור"י לטעמיה דפליג נמי אבזה, ואין הלכה כמותו: שלא היה בה שיעור. כרמלית, שלא היה עמוק עשרה או לא היה רחב ד', שאין המים נעשין רשות לעצמן להחשב כרמלית אא"כ עמוק עשרה ורחב ד'. עשו לה בכניסה ולא ביציאה לא מהני מידי דהא מחוברת למים שחוזן לחצר ביציאתו ונעשית הכל כרמלית [עשו לה ביציאה ולא בכניסה נמי לא מהני דהא מחוברת למים שלמעלה חוץ לחצר זו. אבל עשו לה בכניסה וביציאה מהני, שנראה] כאילו מתחילין בחצר זו: ח גוזזטרא. כעין דף או מקום מקורה היוצא מרשות היחיד ובלט על גבי המים: אא"כ עשו מחיצה. כל סביבות הגוזזטרא או סביב נקב ד' על ד' החקוק באמצעיתה, דאמרינן גוד אחית מחיצתא: בין מלמעלה. למעלה מן נקב הגוזזטרא: בין מלמטה. מחוברת לגוזזטרא מתחתיה. ורמב"ם פירש מלמטה על המים כנגד נקב הגוזזטרא, דאמרינן גוד אסיק כאילו הגיע המחיצה לנקב שבגוזזטרא

המפסיק בין שתי החצרות, וכשם שמועיל להפסיק בין החצרות, כך הוא מועיל לחלק את הבור לשתי החצרות, אף על פי שהוא למעלה מחוליית הבור:

משנה ז

אמת המים - תעלה **שהיא עוברת בחצר** והיא עמוקה עשרה טפחים ורחבה ארבעה, חולקת היא רשות לעצמה ואינה נחשבת כחלק מהחצר, אלא דינה ככרמלית, ולכן **אין ממלאין הימנה בשבת** שאין מוציאים מן הכרמלית לרשות היחיד, **אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים בפניסה** - במקום שהיא נכנסת לחצר **וביציאה** - במקום שהיא יוצאת ממנה.

רבי יהודה אומר: פתל החצר שעל גבה תדון משום מחיצה ואין צורך במחיצה מיוחדת, וכשיטתו במשנה הקודמת. **אמר רבי יהודה: מעשה באמה** - אמת המים **של אבל** - שם מקום בגליל, **שהיו ממלאין ממנה על פי היתר הזקנים בשבת** בלי מחיצה. **אמרו לו חכמים לרבי יהודה: מפני שלא היה בה** - באמה **בשעור** - שלא היתה עמוקה עשרה טפחים, או שלא היתה רחבה ארבעה, ודינה כדין המקום שהיא עוברת שם - רשות היחיד:

משנה ח

גוזזטרא - מרפסת הסמוכה לנהר או לים **שהיא למעלה מן המים** ודרך חור שהיה בה היו שואבים מן המים - **אין ממלאין מים הימנה** - דרכה **בשבת**, שאסור להכניס את המים מהים שהוא כרמלית אל הגוזזטרא שהיא רשות היחיד, **אלא אם כן עשו לה** - לגוזזטרא **מחיצה גבוהה עשרה טפחים**, **בין מלמעלה מעל הגוזזטרא** מסביב למקום החור שבו ממלאים את המים, **בין מלמטה**

מתחת לרצפת הגוזזטרא לצד הנהר.